

# Ksenia Pietarilainen

Hullu uskonsa ja kristuksen tähden



# Ksenia Pietarilainen



Pyhä autuas Ksenia Pietarilainen, oikealta nimeltään Ksenija Grigorjevna Petrova (ven. Ксения Григорьевна Петрова), syntyi 1700-luvun alkuvuosikymmeninä Venäjällä ja kuoli vuoden 1803 tienoilla. Hän eli suurimman osan elämästään Pietarissa Kristuksen tähden houkkana, joka on yksi ortodoksisen kirkon kilvoittelun muoto. Venäjällä hän on hyvin kuuluisa ihmeistään ja nopeasta avustaan niille, jotka kääntyvät hänen puoleensa. Pyhä Ksenia Pietarilainen kanonisoitiin vuonna 1988. Hänen muistopäiväänsä vietetään tammikuun 24. päivänä, ja hänelle on omistettu oma akatistoshymnikin.

## Nuori leski

Ksenia oli armeijan upseerin Andrei Feodorovits Petrovin vaimo ja hän jäi leskeksi varsin nuorena, 26-vuotiaana, kun hänen puolisonsa kuoli äkillisesti kutsuilla. Ksenia suri miehensä poismenoa suuresti, erityisesti koska hän kuoli ilman, että sai osallistua pyhään ehtoolliseen.

Tästä tapahtumasta seurasi, että Ksenia menetti kiinnostuksensa maailman asioihin ja hänestä tuli Kristuksen tähden houkka.

## Hulluus (houkkuus) Raamatussa

Tämän kilvoittelun ja vaikean elämänmuodon perusta on sanottu Raamatussa ensimmäisessä korinttilaiskirjeessä.

### **(1 Kor.1:18-25): Puhe rististä on hulluutta niille, jotka joutuvat kadotukseen**

"Puhe rististä on hulluutta niiden mielestä, jotka joutuvat kadotukseen, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima. Onhan kirjoitettu: -- Minä hävitän viisaitten viisauden ja teen tyhjäksi ymmärtäväisten ymmärryksen.

Missä ovat viisaat ja oppineet, missä tämän maailman älyniekat? Eikö Jumala ole tehnyt maailman viisautta hulluudeksi? Jumala on kyllä osoittanut viisautensa, mutta kun maailma ei omassa viisauudessaan oppinut tuntemaan Jumalaa, Jumala katsoi hyväksi julistaa hulluutta ja näin pelastaa ne, jotka uskovat. Juutalaiset vaativat ihmetekoja, ja kreikkalaiset etsivät viisautta. Me sen sijaan julistamme ristiinnaulittua Kristusta. Juutalaiset torjuvat sen herjauksena, ja muiden mielestä se on hulluutta, mutta kutsutuille, niin juutalaisille kuin kreikkalaisillekin, ristiinnaulittu Kristus on Jumalan voima ja Jumalan viisaus. Jumalan hulluus on ihmisiä viisaampi ja Jumalan heikkous ihmisiä voimakkaampi."



Pyhän Ksenia  
Pietarilaisen  
kirkko Helsingin  
mellunmäessä

### **(1 Kor.2:14): Jumalan Hengen puhe on ihmisen mielestä hulluutta**

"Ihminen ei luonnostaan ota vastaan Jumalan Hengen puhetta, sillä se on hänen mielestään hulluutta. Hän ei pysty tajuamaan sitä, koska sitä on tutkittava Hengen avulla."

### **(1 Kor.3:18-19): Tullakseen viisaaksi on ihmisen tultava ensin hulluksi**

"Älköön vain kukaan pettäkö itseään. Jos joku teistä on olevinaan viisas tässä maailmassa, hänestä täytyy ensin tulla hullu, jotta hänestä tulisi viisas. 19 Tämän maailman viisaus on näet Jumalan silmissä hulluutta. Onhan kirjoitettu: -- Hän vangitsee viisaat heidän omaan viekkauteensa."

### **Ksenia Kristuksen tähden houkkana**

Ksenia pukeutui miehensä vaatteisiin ja alkoi käyttää miehensä nimeä Andrei Feodorovits. Ihmisille hän kertoi, että hän itse oli kuollut, ei hänen miehensä. Tietyissä mielessä tämä oli täysin tottakin. Hän hylkäsi vanhan elämäntapansa ja -muotonsa ja hän koki hengellisen uudelleensyntymisen. Kun hän antoi pois talonsa ja jakoi omaisuutensa köyhille, hänen sukulaisensa valittivat siitä viranomaisille. Keskusteltuaan Ksenian kanssa, virkailijat olivat vakuuttuneita, että Ksenia toimi täysin tietoisena teostaan ja oikeuttivat hänen tekemään omaisuudelleen, mitä itse halusi. Pian kaikki omaisuus oli jaettu ja mitään ei jäänyt jäljelle. Ksenia vaelsi Pietarin köyhien asuinalueella ja hänellä ei ollut paikkaa, mihin päänsä kallistaa. Hän kieltäytyi kaikista sukulaisten tarjouksista ja avusta onnellisena ja vapaana kaikesta maallisesta mammonasta. Kun hänen upseerimiehensä punavihreä uniformu kului rikki, Ksenia pukeutui tuon värisiin resuiseen hameeseen ja puseroon.

## Innoitusta hakemassa

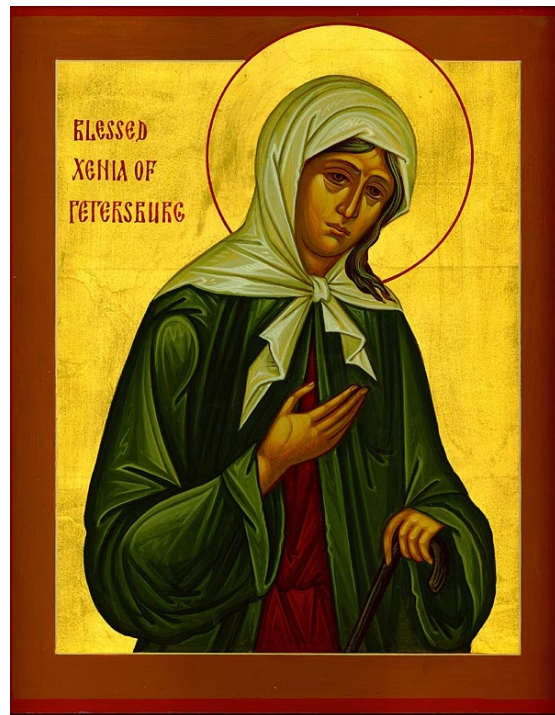
Jonkun ajan kuluttua Ksenia poistui Pietarista ja oli poissa kahdeksan vuotta. Luultavasti hän vieraili tuona aikana venäläisten pyhien askeettien luona etsimässä innoitusta hengelliselle elämälleen. Erilaisia varmistamattomia tarinoita on olemassa ja erään sellaisen mukaan arvellaan hänen mahdollisesti vieraileen myös pyhän Feodor Sanaksarilaisen (muistopäivä 2.10.) luona. Myös pyhä Feodor oli alkuaan itsekin ollut laivaston upseeri, amiraali, mutta hänenkin elämänsä muuttui dramaattisesti, kun nuori upseeri kuoli juomingeissa. On arveltu, että tämä mies olisi saattanut jopa olla Ksenian puoliso. Niin tai näin Ksenia joka tapauksessa ehkä tunsu tämän pyhän Feodorin tai toisen saman nimisen pyhän Feodorin (muistopäivä 19.2.) , joka asui samoilla seuduilla ja hyödynsi hänen ohjeitaan. Virallisessa elämänkerrassa ei tätä tarinaa kuitenkaan ole mainittu ja voi olla, että se on pelkkää arvailua.

Joka tapauksessa lopulta Ksenia palasi Pietariin köyhien asuinalueelle, missä häntä pilkattiin ja solvattiin hänen vahvan uskonsa vuoksi. Jos hän vastaanotti rahaa ihmisiltä, ne olivat vain pieniä summia ja niilläkin hän auttoi köyhiä. Yönsä hän vietti rukouksessa, vähällä unella, jossain kaupungin ulkopuolella.



## Arvostus nousee

Vihdoin hänen hengelliset kykynsä ja lahjansa alkoivat tulla huomatuiksi. Hän profetoi tulevia tapahtumia koskettavasti pietarilaisille, jopa tsaarin perheellekin ennustaen esimerkiksi keisarinna Katariina II:n eli Katariina Suuren kuoleman. Vastoin tahtoaan hän tuli tunnetuksi kansan keskuudessa Jumalalle mieluisana henkilönä. Ihmiset pyysivät Kseniaa vierailemaan kodeissaan ja työpaikoillaan antamaan siunauksensa näille paikoille.



## **Pyhän kuolema**

Pyhä Ksenia eli noin 45 vuotta puolisonsa kuoleman jälkeen ja lähti Luojansa luo 71-vuoden ikäisenä. Tarkkoja tietoja päivämäärästä tai olosuhteista, jossa pyhä Ksenia kuoli, ei ole tiedossa. Kuolinvuodeksi on arveltu vuotta 1803. Pyhä Ksenia on haudattu Smolenskin hautausmaalle Pietarissa. Hautakivessä lukee:

Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Tässä lepää Jumalan palvelija Ksenia Grigorievna,

joka oli hovilaulaja ja eversti Andrei Feodorovits Petrovin vaimo

Hän jäi leskeksi 26-vuotiaana, vaelsi 45 vuotta ja eli 71-vuotiaaksi ja kutsui itseään Andrei Feodorovitsiksi.

Joka tunsi minut, muistakoon sieluani oman sielunsa pelastukseksi. Aamen.

## **Ihmeitä ja parantumisia**

1820-luvulla ihmiset kokoontuivat hänen haudalleen rukoilemaan ja laulamaan kirkkolauluja sekä pyytämään häneltä esirukouksia Jumalalle. Moni pyhiinvaeltaja otti haudalta maata mukaansa pois lähtiessään ja siksi hautaa jouduttiin korjaamaan joka vuosi. Myöhemmin haudan päälle rakennettiin kappeli.

Monet haudalla rukoilleet kokivat myöhemmin parantumisia sairauksistaan ja vapautumisia huolistaan ja murheistaan. Pyhä Ksenia on tunnettu myös työtä, asuntoa ja aviopuolisoa etsivien esirukoilijana ja auttajana.

Pyhän Ksenia Pietarilaisen muistopäivää vietetään tammikuun 24. päivänä ja hänelle on omistettu myös oma akatistohymnikin.

## **Kirjallisuutta:**

Nunna Ksenia (toim.): Pyhä Autuas Ksenia Pietarilainen, (Valamon luostari) 2003

## **Ksenia on Venäjällä suosittu, helposti lähestyttävä ja tuttu esirukoilija**

Kuolemansa jälkeenkin hän on kantanut esirukouksia Jumalan puoleen niitä häneltä anovilta. Neuvostoaikakaan ei kuihduttanut Ksenian kunnioittamista, vaikka virallisesti kirkko kanonisoikin hänet pyhäksi vasta 1988. Yli kaksi vuosisataa ovat ihmiset turvautuneet hänen esirukouksiensa voimaan. Pietarin Smolenskin hautausmaalle on rakennettu pieni kirkko Ksenian haudalle. Tavallisena arkipäivänäkin kirkko ja sen ympäristö ovat täynnä rukoilijoita, joita yhdistää rakkaus tätä rohkeaa naista kohtaan ja luja usko siihen, että Jumala kuulee meidän rukouksiamme myös pyhien ihmisten kautta.

Autuas Ksenia Pietarilainen koetaan hyvin helposti lähestyttävänä ja tuttuna esirukoilijana. Häneltä pyydetään apua arkisiin huoliin: työ- ja opiskelupaikkaa, perheen keskinäistä rauhaa ja rakkautta, raitistumista, hyvää puolisoa ja lapsia. Autuasta Kseniaa ei kunnioiteta pelkästään Pietarissa; myös Suomessa hän on saanut vankan jalansijan. On paljon ihmisiä, jotka kokevat saaneensa apua juuri hänen esirukoustensa kautta. Taipaleen kirkossa Viinijärvellä on Pyhän Autuaan Ksenia Pietarilaisen ikoni, jonka ääressä toimitetaan akatistos -palvelus 24.1. klo 19. Tule tutustumaan Kseniaan!

”Pyhä autuas äiti Ksenia, auta valistamaan pienet lapset pyhän kasteen valolla ja painamaan heihin Pyhän Hengen lahjan sinetti; auta kasvattamaan nuoret uskoon, rehellisyyteen ja jumalanpelkoon ja suomaan heille menestystä opinnoissa; paranna sairaat ja vaivaiset; lähetä perheellisille rakkautta ja perheisiin yksimielisyyttä, tee luostareissa elävät otollisiksi kilvoittelemaan hyvä kilvoittelu ja suojele heitä herjauksilta; vahvista papit Pyhän Hengen väkevyydellä; varjele maattamme ja kansaamme rauhassa ja sovussa ja rukoile niiden puolesta, jotka eivät kuolemansa edellä ole saaneet osallistua Kristuksen pyhiin salaisuuksiin. Sinä olet meidän toivomme, joutuisa kuulijamme ja vapautuksemme. Sinulle me kannamme kiitosta ja kunnioitamme kanssasi Isää, Poikaa ja Pyhää Henkeä nyt, aina ja iankaikkisesti. Aamen”.

( Akatistos -rukous )



## Pyhän Ksenia Pietarilaisen kirkko

Itä-Helsingissä ei ole ollut yhtään ortodoksikirkkoa. Tällä Helsingin itäpuolisella alueella asuu kuitenkin huomattava osa Nikolauksen seurakunnan jäsenistä. Tämän vuoksi vuonna 2000 Nikolauksen seurakunnan yhteyteen Mellunmäkeen perustettiin Pyhän Ksenia Pietarilaisen kirkko.



Rovasti Orest Tschervinski toimittaa säännöllisesti jumalanpalveluksia Pyhän Ksenia Pietarilaisen kirkossa. Pyhän Ksenia Pietarilaisen kirkossa toimitetaan joka toinen sunnuntai Liturgia alkaen klo 8:00. Mikäli palvelu ei kuluvalle viikolla osu pyhäpäivälle, niin lauantaina tai lähimpänä Suuren juhlan päivänä toimitetaan Liturgia. Maanantaisin toimitetaan vuoroviikoin akatistos ja rukouspalvelus klo 18:00.

Juhlapäivinä toimitetaan aamulla Jumalallinen Liturgia. Jumalanpalvelusten aikataulu on saatavissa kirkossa. Aikataulu on nähtävissä myös kirkon pääoven ilmoitustaululla, sekä Kirkon internet-sivuilla (toistaiseksi vain venäjänkielillä).



Lisätietoa Pyhän Ksenia Pietarilaisen kirkossa pidettävistä jumalanpalveluksista voi saada rovasti Orest Tchervinskiltä (tel. +358503548829) e-mail: orest.tchervinskij@gmail.com

## **Kristuksen tähden houkka**

Kristuksen tähden houkka (bysanttilainen nimi: salos, venäläinen: jurodivyi) edustaa yhtä ortodoksisen kirkon vaikeimmista kilvoittelumuodoista. Siinä kilvoittelija oman ja lähimmäistensä pelastuksen tähden tekeytyy hulluksi eli houkaksi. Heistä käytetään myös nimitystä pyhät hullut tai Jumalan hullut.

Houkkuus oli mahdollista niin kauan, kun yhteiskunnassa ei ollut järjestelmällistä psyykkisesti sairaiden hoitoa. Houkkuus muistuttaa suuresti mielisairaahan käyttäytymistä ja on siksi nykyaikana todella harvinaista.

## **Houkkuus Raamatussa**

Houkkuudelle on Raamatussa perusteita muun muassa Paavalin sanoissa korinttilaiskirjeissä:

(1. Kor.4:10)

"Me olemme hulluja (vanhemmassa käännöksessä: houkkia) Kristuksen tähden, te viisaita Kristuksessa. Me olemme heikkoja, te voimakkaita; teitä kunnioitetaan, meitä halveksitaan."

(1 Kor.1:18-25):

"Puhe rististä on hulluutta niiden mielestä, jotka joutuvat kadotukseen, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima. Onhan kirjoitettu: -- Minä hävitän viisaitten viisauden ja teen tyhjäksi ymmärtäväisten ymmärryksen.

Missä ovat viisaat ja oppineet, missä tämän maailman älyniekat? Eikö Jumala ole tehnyt maailman viisautta hulluudeksi? Jumala on kyllä osoittanut viisautensa, mutta kun maailma ei omassa viisauudessaan oppinut tuntemaan Jumalaa, Jumala katsoi hyväksi julistaa hulluutta ja näin pelastaa ne, jotka uskovat. Juutalaiset vaativat ihmetekoja, ja kreikkalaiset etsivät viisautta. Me sen sijaan julistamme ristiinnaulittua Kristusta. Juutalaiset torjuvat sen herjauksena, ja muiden mielestä se on hulluutta, mutta kutsutuille, niin juutalaisille kuin kreikkalaisillekin, ristiinnaulittu Kristus on Jumalan voima ja Jumalan viisaus. Jumalan hulluus on ihmisiä viisaampi ja Jumalan heikkous ihmisiä voimakkaampi."

(1 Kor.2:14):

"Ihminen ei luonnostaan ota vastaan Jumalan Hengen puhetta, sillä se on hänen mielestään hulluutta. Hän ei pysty tajuamaan sitä, koska sitä on tutkittava Hengen avulla."

(1 Kor.3:18-19):

"Älköön vain kukaan pettäkö itseään. Jos joku teistä on olevinaan viisas tässä maailmassa, hänestä täytyy ensin tulla hullu, jotta hänestä tulisi viisas. Tämän maailman viisaus on näet Jumalan silmissä hulluutta. Onhan kirjoitettu: -- Hän vangitsee viisaat heidän omaan viekkauteensa."



## Houkka – arvoituksellinen ihminen

Bysanttilaisessa kristillisyydessä on tuskin ristiriitaisempaa elämänosaa kuin Kristuksen tähden houkan (kreikaksi: salos) kutsumus. Bysanttilaisen perinteen mukainen houkka on kulkuri ja vieras. Hän on täysin vapaa tavanomaisista perhesiteistä - “ei kenenkään poika, ei kenenkään veli, ei kenenkään isä” - koditon ja usein karkotettu vaeltaja. Yleensä hän ei ole erakko, vaan elää ihmisten keskellä. Silti houkka pysyy jotenkin vieraana, maanpakolaisena järjestäytyneen yhteiskunnan reunamilla, maailman keskellä olematta siitä kotoisin. Houkka on vapaa ihminen ja juuri tämän vuoksi hän kykenee täyttämään profeettallisen tehtävän.

Houkka on moniselitteinen ja arvoituksellinen ihminen, levottomuutta herättävä kysymysmerkki. Puhuttaessa kutsumuksesta Kristuksen tähden houkkuuteen, on raja aidon ja väärennöksen välillä poikkeuksellisen hienovarainen. Miten erottaa pyhä viaton epäpyhästä teeskentelijästä, Jumalan mies lainsuojattomasta tai anarkistista?

Kutsumus houkkuuteen Kristuksen tähden on luonteenomainen piirre bysanttilaiselle ja syyrialaiselle kristillisyydelle 300-luvulta eteenpäin. Pyhiä hulluja on löydetty myös latinalaisen kristillisen perinteen piirissä ja myös kristillisen perinteen ulkopuolelta, esimerkiksi juutalaisista Hasidimeista ja islamin suufilaisuudesta.

Houkka on yleismaailmallinen hahmo. Eräs varhaisin esimerkki pyhästä houkasta Bysantin kristillisyyden piiristä ei ole mies vaan nainen. Ylä-Egyptissä vaikutti 300-luvun lopulla Pakomioksen luostarisääntöä noudattaneessa naisyhteisössä elänyt nimetön nunna, josta kirkkohistorioitsija Palladios (k. 431) kertoo keisari Teodosios II:n kamariherralle omistamassaan historiategoksessa.

Nunna työskenteli keittiössä. Hän teeskenteli mielenvikaisuutta ja oli kietonut luostariviitan sijasta päänsä ympärille rääsyttyä. Hän otti hoidettavakseen kaikki luostariyhteisön palvelutehtävät ja muut nunnat potkivat ja pilkkasivat häntä - yleinen halveksunta kohdistui häneen.

Kuuluisa askeetti Pitiorom vieraili päivänä muutamana yhteisössä. Muiden nunnien tyrmistykseksi Pitiorom polvistui nunnan eteen pyysi häneltä siunausta. Muut nunnat huusivat kilvoittelijalle: Miksi otat häneltä siunauksen, etkö tiedä, että hän on hullu! Askeetti vastasi heille: Te tässä hulluja olette, hän on teidän ja minun amma (hengellinen äiti).

Muutaman päivän kuluttua nunna katosi yhteisöstä, välttääkseen nyt osakseen saamaansa kunnioitusta, eikä hänestä kuultu sen koommin.



## Pyhä Simeon Emesalainen - Kristuksen tähden houkka

Bysanttilaisessa perinteessä kunnioitettiin 500-luvulla elänyttä Simeon Houkkaa eli Emesalaista (muistopäivä 21.7.). Pyhä Leontios Neapolislainen kokosi 640-luvulla Kyproksella Simeonin elämäkerran. Leontios kertoo, että pyhä Simeon syntyi Edessassa (nykyään Urfa Turkin kaakkoisosassa), joka oli yksi aikansa syyriaa puhuvien kristittyjen keskuksista.

Simeon sai varakkaan perheen lapsena hyvän koulutuksen: hän puhui sujuvasti sekä kreikkaa että syyriaa. Ollessaan noin 20-vuotias ja edelleen naimaton, hän lähti vanhan äitinsä kanssa pyhiinvaellukselle Jerusalemiin. Pyhässä kaupungissa hän tapasi toisen nuorukaisen Syyriasta, Johanneksen nimeltään. Heistä tuli hyvät ystävät ja kanssakilvoittelijat Abba Gerasimoksen luostarissa. Luostari sijaitsi Jordanin kupeessa. Varsin pian Simeon ja Johannes valitsivat yhteisluostarin sijaan erakkolaisuuden. Kaksikko asettui hylättyyn keljaan Jordanin toiselle puolelle lähelle Kuollutta Merta. He kilvoittelivat erakkoina kolmekymmentäyksi vuotta.

Erään päivänä Simeon sanoi Johannekselle: Veli, mitä me saavutamme viettämällä elämämme autiomaassa? Jos ymmärrät minua, niin nouse, lähden viemään rauhaa maan päälle. Johannes oli pahoillaan erakkoveljensä suunnitelmista. Hän varotti ystävänsä maailman demonisten kiusausten mahdollisuuksista. Simeon oli kuitenkin vakuuttunut, että Jumala käski hänen lähteä maailmaan.

Simeon matkasi Jerusalemista Emesaan (nykyisin Homs läntisessä Syyriassa), ja alkoi heti houkkakilvoituksensa. Pyhä Leontios Neapolislainen kirjoittaa: “ Hän saapui kaupunkiin seuraavalla tavalla. Autuas (houkka) irrotti köysivyönsä löydettyään kuolleen koiran lantakasasta kaupungin ulkopuolella ja kiinnitti toisen pään raadon jalkaan, raahaten tätä juostessaan mukanaan. Näin hän astui kaupungin porteista sisään. Läheisen koulun lapset havaitsivat hänet ja alkoivat kiljua: katsokaa, hullu abba! Kiljuvat lapset juoksivat hänen perässään ja läimäyttivät häntä korville. Seuraavana päivänä, joka oli sunnuntai, hän otti mukaansa pähkinöitä ja meni kirkkoon liturgian alkaessa ja alkoi viskellä pähkinöitä ja sammutella lampukoita. Kun häntä jahdattiin ja haluttiin heittää ulos kirkosta, hän kapusi saarnatuoliin ja heitteli sieltä naisia pähkinöillä. Suurella vaivalla hänet saatiin poistetuksi, mutta mennessään ulos hän kaatoi leipurien myyntipöydät ja he hakkasivat hänet henkihieveriin.”

Pyhän houkan elämä jatkui Emesassa, kuten oli alkanutkin. Hän provosoi toisia tarkoituksellisilla ja toistuvilla järjettömillä teoilla. Hän piti pilkkanaan kirkon paastosääntöjä syömällä julkisesti lihaa suurella viikolla - on pidettävä mielessä että hän kulki aina munkiksi pukeutuneena.

Simeon hyppi ja loikki kaduilla. Hän kamppasi ihmisiä leikkien epilepsiakohtauksia. Muuan kauppias palkkasi hänet pitämään silmällä myyntikojuaan ja heti tilaisuuden tullen Simeon jakoi ruoan ja juoman köyhille. Koko Leontiuksen tarinan taustalla on kuultavissa Simeonin nauru. Hän seuraa valitsemansa hulluuden tietä kevein ja iloisin sydämin. Kristuksen tähden houkan leikkimielisyydessä ja puhdistavassa naurussa välittyy meille aito esimerkki kristillisen sisällön saaneesta ironiasta, eräänlainen pohja pilojen teologialle.

Simeon seurusteli ennen muuta yhteiskunnan reunoille ajautuneiden ryhmien, huonomaineisten ja hylkiöiden kanssa. Hän vietti aikaa näyttelijöiden ja näyttelijättärien seurassa, ylipäättään sellaisten ihmisten kanssa joiden ammatillinen asema oli 500-luvun maailmassa kaukana kunniallisesta. Hän kävi tapaamassa prostituoituja ja piti yhteyttä tiettyjen naisten kanssa, joita hän kutsui ”tyttöystävikseen”.

Epätavallisen munkin käytös järkytti ”kunniallisia” ja tärkeileviä ihmisiä. Mutta köyhät ja yhteiskunnan hylkäämät alkoivat pitää häntä todellisena ystävänä ja kohtelivat häntä, eivät pelkästään huvittuneella ja hyväksyvällä ylenkatseella, vaan monesti aidolla kiintymyksellä.

Niin anarkistiselta kuin houkan käytös vaikuttaakin, on sillä kuitenkin asetetut rajat. Ollessaan julkisesti esillä Simeon hylkäsi paastosäännöt, mutta yksinäisyydessä hän noudatti niitä suuren paaston aikana paljon yleisiä määräyksiä ankarammin.

Vaikka Simeon kulutti päivänsä ja yönsäkin tavernoissa ja ilotaloissa, hän pysyi täysin puhtaana, säilyttäen aidon hengen neitseellisyyden. Kun ilotytöt kiusasivat häntä, ei hän tuntenut seksuaalista halua eikä hetkeksikään luopunut. Houkka ei ole skismaatikko tai harhaoppinen, vaan Kirkon uskollinen lapsi.

Pyhä Simeon kulki omakseen löytämänsä itsensä nöyryyttämisen tien loppuun asti. Hän kuoli yksin majaansa peittonaan kimppu oksia, sillä hänellä ei ollut sänkyä tai peittoa. Kului kaksi päivää ennen kuin hänen ystävänsä löysivät hänet. Hautajaiset pidettiin muodon vuoksi, ”ilman psalmien laulantaa, kynttilöitä tai suitsukkeita”, tuntemattomien hautausmaalla.

Kuolemassakin Simeon jää vierailijaksi.

Houkan pilkka kohdistuu lainomaista kristillisyyttä vastaan

Mitkä olivat pyhän Simeon vaikuttimet palata autiomaasta ja ottaa houkan naamio kaupungissa? Ehkäpä seuraavat tekijät johtivat Simeonin houkkakilvoitukseen. Houkka pilkkaa maailmaa. Houkka etsii nöyryyden ja nöyryytyksen tietä. Houkka haluaa pelastaa toiset myötätunnolla.

Kristuksen tähden houkka ilmaisee olennaisesti tarvetta paljastaa radikaali ristiriita kristillisen totuuden ja maailman terveen järjen ja moraalisen tunteen välillä. Tässä piilee houkan tarkoitus hänen pilkatessaan maailmaa. Kristuksen tähden houkka pilkkaa sisäisen vapauden hyveen ja leikkimielisyyden sekä naurun metodein maailmaa. Hän asettaa kyseenalaiseksi jokaisen pyrkimyksen kaventaa kristillinen elämä vastaamaan kunniallisuuden ja tavanomaisten moraalikäsitteiden esikuvia. Houkan pilkka kohdistuu myös legalismiin, kaikkeen joka muuttaa kristillisyyden säännöiksi ja lainkirjaimiksi.





Kristuksen tähden houkka riisuu pilkatessaan maailmaa tekopyhyydeltä suojanaamioita ja karsii roolijaoilta historian niille antamaa väärää mystiikkaa. Houkka uskaltaa huomauttaa keisarin puuttuvista vaatteista. Houkasta tulee langenneessa maailmassa tienviitta, joka osoittaa Kristuksen valtakunnan tuonpuoleisuutta. Pyhässä houkassa on eheytyneenä se osa, joka meissä useimmissa muissa on kuollut kasvatuksessa ja kasvamisessa ja joka olisi löydettävä ja herätettävä henkiin. Vaikka houkka leikkii, häilyy hänen naurunsa myös itkun rajalla, sillä hän on herkkä tunnistamaan ulkoisessa koomisuudessaan tämän maailman tragedian.

Lastenkaltaisten ominaisuuksiensa vuoksi houkkia on ajoittain rakastettu, kuten myös Simeon Emesalaista, mutta heitä on myös pelätty ja vihattu. On tuskallista lukea monien Kristuksen tähden houkkien kohdalla siitä sadistisesta väkivallasta, jolla heitä on kohdeltu. Miksi maailman pitäisi näin pelätä ja vihata houkkia? Maailma vihaa houkkaa, koska houkka on vapaa ja häiritsee maailmaa. Houkka on hyödytön eikä janoa valtaa, jolloin maailma ei saa hänestä otetta.

Toinen houkkakutsumuksen piirre liittyy pyrkimykseen nöyryyden säilyttämiseen nöyryytyksen vapaaehtoisessa hyväksymisessä. Pyhä houkkuus varmistaa ihmisten halveksunnan ja toimii näin nöyryyden vartijana.

Nöyryytysten vapaaehtoisessa etsimisessä piilee kuitenkin syvempikin motiivi. Houkka haluaa tulla yhdistetyksi niin pitkälle kuin mahdollista Kristuksen nöyryytykseen, sillä "hyljeksitty hän oli, ihmisten torjuma" (Jes.53:3). Kieltäytymällä poliittisen liikkeen johtajuudesta ja hylkäämällä tietoisesti ihmisten kunnianosoitukset ja maallisen vallan mahdollisuudet, valitsemalla ristin tien, Kristus toimi tavalla, jota eivät useimmat hänen seuraajistaan voineet pitää muuna kuin ehdoin tahdoin hulluutena.

Tässä piilee Vapahtajan ja houkan samankaltaisuus. Houkka hyväksyy Ristin paradoksin ja hullutuksen, mikä on samalla todellinen viisaus (1.Kor.1:23-24). Houkka kuolee päivittäin ja koska ristiinnaulitseminen ja ylösousemus muodostavat yhden kokonaisuuden, hän myös nousee kuolleista päivittäin. Jos pyhä houkka on alentuneen Kristuksen ikoni, on hän myös riemullisen kirkastumisen ikoni.

Pyhälle Simeonille houkkuus oli rakkauden osoituksen muoto. Hän oli tietoinen apostolisesta kutsumuksestaan, sillä hänelle ei riittänyt esirukous maailman puolesta, vaan rakkaudessa hänen oli palattava autiomaasta maailmaan. Simeon uhraisi elämänsä ja houkkien, kuten munkkien ja nunnien, osa on marttyyrien osa: ei ulkoisen marttyyriin verinen, vaan sisäisen, sydämen ja omantunnon marttyyriin osa. Houkka pelastaa lähimmäisiään, ei niinkään sanoillaan, vaan myötätuntoisesti koko elämäntavallaan.

Aidot Kristuksen tähden houkat ovat Kirkossa äärimmäisen harvinaisia ja traditio on yksimielisesti pitänyt tätä kutsumusta yksittäisenä ja vaarallisena. Monilla houkilla oli opetuslapsia, mutta on vaikeaa löytää tapausta, jossa houkka olisi rohkaissut muita samalle polulle.

Pyhä houkka on tässä maailmassa kadonneiden vertauskuva, niiden jotka tulevat perimään ikuisen elämän. Houkkuus ei ole filosofiaa, vaan ilmaisee Kirkon elämännäkemyksen erityispiirteen. Pyhässä Kristuksen tähden houkkuudessa korostuu pohjaton arvostus inhimillistä olemusta kohtaan. Houkkuus ei ole älyllisen ponnistelun tuotetta, vaan ihmissydämessä viljelty luomus. Se on yhteisöllinen vakaumus, ja se toteutuu pyhässä houkassa elämällä lähimmäisen kanssa ja tämän puolesta.

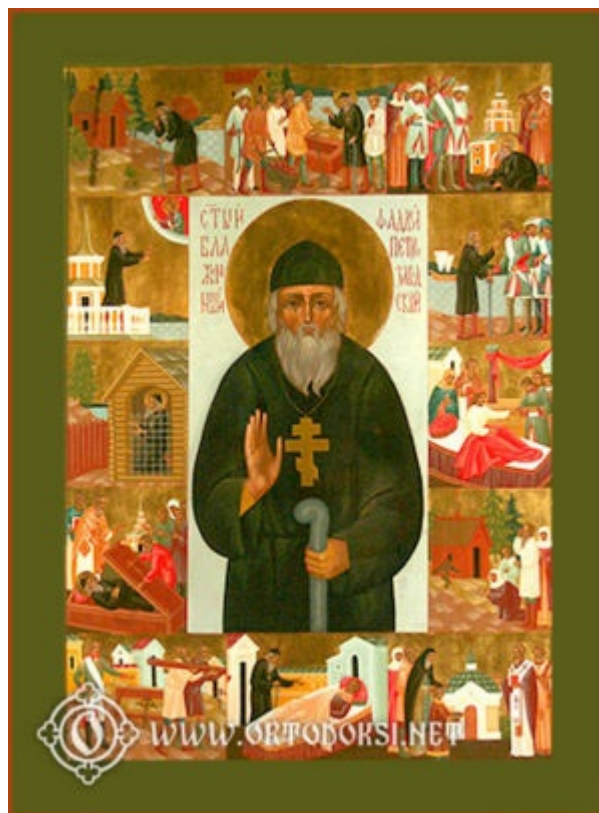
### **Lähteet:**

[http://www.ortodoksi.net/tietopankki/arvonimet/kristuksen\\_tahden\\_houkka.htm](http://www.ortodoksi.net/tietopankki/arvonimet/kristuksen_tahden_houkka.htm)

[http://www.ortodoksi.net/opetuspuheet/Simeon\\_Emesalainen\\_Kristuksen\\_tahden\\_houkka.htm](http://www.ortodoksi.net/opetuspuheet/Simeon_Emesalainen_Kristuksen_tahden_houkka.htm)

Isä Jarmo Hakkarainen

[http://www.ortodoksi.net/opetuspuheet/Simeon\\_Emesalainen\\_Kristuksen\\_tahden\\_houkka.htm](http://www.ortodoksi.net/opetuspuheet/Simeon_Emesalainen_Kristuksen_tahden_houkka.htm)



## Kuuluisia houkkia

Kuuluisia houkkia ovat olleet esimerkiksi:

pyhä Andreas Konstantinopolilainen (muistopäivä 2.10.) joka alkuaan oli goottilainen orja sekä toinen Bysantin kuuluisa houkka

pyhä Simeon Emesalainen (muistopv 21.7.)

sekä mahdollisesti ensimmäinen tunnettu houkka egyptiläisen Tabennan luostarin nunna,

pyhä Isidora (muistopäivä 10.5.).

Suomalaisille tunnettuja houkkia ovat muun muassa:

pyhä autuas Ksenia Pietarilainen (muistopäivä 24.1.),

autuas Vasili "Nagoi (Alaston)" Moskovalainen (muistopäivä 2.8.),

pyhä Lavrenti Kalugalainen (muistopv 10.8.) sekä Vologdan alueella vaikuttanut

pyhä Prokopi Ustjugilainen (muistopv 8.7.).

Muita Venäjällä vaikuttaneita kuuluisia houkkia ovat olleet mm.

Nikolai Kotšakov (Kaalinpää) (muistopv 27.7.),

Feodor Novgorodilainen (muistopv 9.1.),

Johannes Ustjugilainen (muistopv 29.5.),

Maksim Moskovalainen (muistopv 11.11.),

Isidor Rostovilainen (muistopv 14.5.),

Johannes "Bolšoi Kolpak (Iso Myssy)" Moskovalainen (muistopv 3.7.),

Nikolai Pihkovalainen (muistopv 28.2.) ja

Johannes "Vlasatyi (Karvainen)" Rostovilainen (muistopv 3.9. ja 12.11.).

Houkkien ominaisuuksia

Houkilla oli usein selvännäkemisen lahja (vrt. VT:n profeetat), he erottuivat valtaväestöstä pukeutumisellaan ja puheillaan, rikkoivat normeja ja käyttäytymissääntöjä. Houkka saattoi sanoa vaikka tsaarille sellaisia totuuksia, joista tavallinen ihminen olisi menettänyt henkensä.

Kristuksen tähden he elivät kurjuudessa ja köyhyydessä, kieltäytyen kaikesta maallisesta ja rikkauksista. He jakoivat omaisuutensa köyhille ja olivat usein aluksi erittäin hyljeksittyjä ja pilkattuja, mutta myöhemmin hyväksytyjä ja arvostettuja.



## Houkkuus Venäjällä

Houkkia on vain ortodoksisen kirkon piirissä ja eritoten paljon heitä on ollut Venäjällä, jossa heitä on kanonisoitu monta kymmentä. Idän kilvoitteluelämässähän korostetaan mieluusti eristäytymistä, vaikenemista ja mietiskelyä. Venäläisen houkkakilvoittelun vilkkainta aikaa olivat vuodet 1400 - 1650.

Houkat halusivat radikaalilla käyttäytymisellään ja provosoinnillaan kyseenalaistaa normaalin elämän säännöt ja totuudet ja tuoda ristiriidalla esille niiden heikkoudet ja haitat. Tämä riippumaton arvostelu saattoi kohdistua niin maallisiin asioihin kuin myös kirkon asioihin. Houkkuus oli ankaraa ja kivuliasta Kristuksen seuraamista, joka verhottiin usein tietoisesti sairauden muotoon.

Venäjällä houkkuus jäi vähitellen virallisen opin puristukseen ja esimerkiksi tsaari Pietari Suuri määräsi houkat joko töihin tai suljettaviksi luostareihin. Vuonna 1732 annettiin ukaasi, jolla kiellettiin naurettavasti pukeutuneita houkkia tulemasta kirkkoon. Silti houkkuus ei koskaan täysin hävinnyt Venäjältäkään. Ongelmaa lisäsi ns. väärin houkkien ilmestyminen. He olivat henkilöitä, jotka väärin motiivein yrittivät nauttia houkkien saamista suosiosta ja arvovallasta.

## Houkkuuden lasku ja uusi nousu

1600-luvun lopulla Venäjän kirkko lopetti Kristuksen tähden houkkien kanonisoimisen ja viralliset tiedot houkista loppuivat. Silti heitä ilmestyi tasaisin välein. Kuuluisin ja rakastetuin heistä lienee jo edelläkin mainittu autuas Ksenia Pietarilainen 1700-luvulta.

Uusimpia venäläisiä houkkia ovat mm. 1800-luvulta houkka Domna Karpovna, joka eli karkotettuna Tomskissa, Siperiassa ja Neuvostovallan ajalta houkka Feoktista Voronežilainen (kuoli vuonna 1936, muistopv 22.2.).



## Houkkuus kaunokirjallisuudessa

Useissa venäläisissä kaunokirjallisissa tuotteissa esiintyy houkkia. Tällainen on mm. Musorgskin ooppera Boris Godunov, jossa esiintyvän houkan alkuperäinen hahmo lienee joko Johannes Moskovalainen tai Johannes Rostovilainen. Myös mm. Puškin, Tolstoi, Dostojevski ja moni muukin venäläinen kirjailija on kirjoittanut teoksissaan jotain houkistakin.

Kun kaikkea tätä taustaa vasten ajatellaan paljon pahaa aikaan saaneen Rasputinin vaikutusvaltaa Venäjän tsaarin hovissa, voidaan ehkä sekin asia nähdä toiselta näkökannalta. Houkkien kunnioitus oli suurta ja oikean houkan erottaminen valehoukista ja huijareista oli vaikea tehtävä.

Yhä nykyisen Venäjänkin alueella kuulee tarinoita pyhistä houkista, joten perinne ei ole kuollut, vaan hurskas kansa uskoo heihin yhä vakaasti kuten ennenkin.

## Tropari

Krituksen tähden houkkien muistopäivän troparissa sanotaan: "Sinun palvelijasi (nimi), oi Kristus Jumala, kuultuaan apostolisi Paavalin sanat 'Me olemme houkkia Kristuksen tähden' tekeytyy itse maan päällä houkaksi Sinun tähtesi. Kunnioittaen hänen muistoaan rukoilemme Sinua, oi Herra: Pelasta meidän sielumme."

## Kirjallisuutta:

Ortodoksia 42

Krista Berglund: Kristuksen tähden houkat ss. 5 - 17

Kallistos Ware: Sisäinen valtakunta

Luku 10: Kristuksen tähden houkka profeettana ja apostolina ss. 249-294





